

В нині діючому Кодексі законів про працю України ст.232, що передбачає та дає змогу звертатися безпосередньо до суду з таких питань як: оплата за час вимушеного прогулу або виконання нижчеоплачуваної роботи, також з інших питань з прийняттям в майбутньому нового трудового кодексу України даного права не буде, що говорить про неможливість реалізації даного права. В проекті трудового кодексу, дана стаття 232 замінена, та буде мати зовсім інше значення.

Відповідальність за порушення законодавства про працю, а саме використання найманої праці, несуть юридичні та фізичні особи - підприємці за ст.265 КЗпП, що передбачає відповідальність у вигляді штрафу. В даній статті міститься певний перелік порушень, за які роботодавця можна притягнути до відповідальності, це: допуск до роботи без оформлення трудового договору, порушення встановлених строків виплати заробітної плати працівникам, недотримання мінімальних державних гарантій в оплаті праці та інші порушення, які в наш час зустрічаються досить часто. Але, в проекті нового трудового кодексу за перелічені порушення відповідальності не буде, що говорить про неможливість притягнення до відповідальності за порушення права на працю роботодавця. Проаналізувавши даний матеріал, можна зробити висновок про те, що відсутність даних статей в проекті, буде слугувати тому, що працівник буде позбавлений можливості реалізації свого права на захист.

Отже, з метою вирішення проблем, що є наслідком порушення права працівника на оплату праці, потрібно перш за все дотримуватися конституційних гарантій та зберегти існуючі в чинному трудовому законодавстві норми захисту прав працівника в новому Трудовому кодексі.

Список використаних джерел:

1. Конституція України : Закон України № 254к/96-ВР від 28.06.1996 р. ; поточна редакція від 30.09.2016 р., підстава 1401-19 [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>;
2. Кодекс законів про працю України : Кодекс України № 322-VIII від 10.12.1971 р.; поточна редакція від 20.01.2018, підстава 2249-19 [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/322-08>;
3. Про оплату праці: Закон України № 108/95-ВР від 24.03.1995 р.; поточна редакція від 01.01.2017 р., підстава 1774-19 19 [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/108/95-вр>.
4. Динаміка суми заборгованості із виплати заробітної плати (2010-2018 роки) // Офіційний веб-портал Державного управління статистики України. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

Науковий керівник: к. ю. н., доцент О. А. Кульбашина

ЩОДО ПОНЯТТЯ СУДОВОЇ ДИСКРЕЦІЇ

А. В. Городнічук

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

Одним із найдієвіших та ефективних способів захисту прав людини – є правосуддя, що здійснюється виключно судами. Відповідно до п. 2 постанови Пленуму Верховного Суду України «Про незалежність судової влади», суддя при здійсненні правосуддя підкоряється лише закону і нікому не підзвітний, забезпечений свободою неупередженого вирішення судових справ відповідно до їх внутрішнього переконання, що ґрунтується на вимогах закону [1].

Не рідко у рішеннях суду, а саме в резолютивній частині, визначається «часткове задоволення вимоги» та «часткове порушення права», підставами яких є не

законодавче обґрунтування, а внутрішнє переконання суду. Постає питання: яким «легальним» внутрішнім переконанням (власним розсудом), побудованим на сукупності відповідних обставин справи, може керуватися суд (суддя)? Прикладом цього є рішення Івано-Франківського міського суду від 29 січня 2018 року, яким позовна заява щодо порушення авторських прав була лише частково задовільнена, а саме: суд визнав опублікування статей без згоди на їх опублікування порушенням авторських прав, проте залишив решту вимог (припинення поширення книжки «Герої Революції Гідності», вилучення видання у кількості 500 примірників, її розповсюдження та вибачення в комунальних ЗМІ) без розгляду. Такий вид задоволення вимоги позивача – є підтвердженням лише самого юридичного факту правопорушення, у вигляді проступку, а санкції залишились поза межами судового розгляду [2; 3]. Таким чином, при застосуванні внутрішнього переконання, судді порушують права, свободи та інтереси суб'єктів судочинства, які бажають найповніше захистити (частіше після безрезультативного самозахисту свого права) через відшкодування матеріальної та моральної шкоди.

Варто зазначити, що справа, яка наведена вище – є нетиповою або шаблонною і має індивідуальний характер через дискреційний підхід. За латиною *discretio* – це рішення посадової особи або державного органу віднесеного до їх компетенції питання на власний розсуд в порядку реалізації такої влади [4]. Саме ж поняття судової дискреції донедавна було маловідомим українському законодавцю і піддавалось критиці. Визначення дискреційного повноваження було надано в Методології проведення антикорупційної експертизи, затвердженій Наказом Мініюсту України від 24. 04. 2017 р. №1395/5 та у положеннях Рекомендації Комітету Міністрів Ради Європи від 11. 03. 1980 р. № R(80)2 стосовно здійснення адміністративними органами влади дискреційних повноважень.

Колегія суддів Другої судової палати Касаційного кримінального суду Верховного Суду, розглядаючи касаційну скаргу прокурора від 01. 02. 2018 р., роз'яснила поняття судової дискреції (судового розсуду). Поняття судової дискреції (судового розсуду) у кримінальному судочинстві, на думку суду, охоплює повноваження суду (права та обов'язки), надані йому державою, обирати між альтернативами, кожна з яких є законною, та інтелектуально-вольову владну діяльність суду з вирішення у визначених законом випадках спірних правових питань, виходячи із цілей та принципів права, загальних засад судочинства, конкретних обставин справи, даних про особу винного, справедливості й достатності обраного покарання тощо. Підставами для судового розсуду при призначенні покарання виступають: кримінально-правові, відносно-визначені (де встановлюються межі покарання) та альтернативні (де передбачено декілька видів покарань) санкції; принципи права; уповноважуючі норми, в яких використовуються щодо повноважень суду формулювання «може», «вправі»; юридичні терміни та поняття, які є багатозначними або не мають нормативного закріплення, зокрема «особа винного», «щире каяття» тощо; оціночні поняття, зміст яких визначається не законом або нормативним актом, а правосвідомістю суб'єкта правозастосування, наприклад, при врахуванні пом'якшуючих та обтяжуючих покарання обставин, визначенні «інших обставин справи», можливості виправлення засудженого без відбування покарання, що має значення для застосування тощо; індивідуалізація покарання – конкретизація виду і розміру міри державного примусу, який суд призначає особі, що вчинила злочин, залежно від особливостей цього злочину і його суб'єкта.

Важливо, що дискреційні повноваження суду визнаються і Європейським судом з прав людини (зокрема справа «Довженко проти України»), який у своїх рішеннях

зазначає лише про необхідність визначення законності, обсягу, способів і меж застосування свободи оцінювання представниками судових органів, виходячи із відповідності таких повноважень суду принципу верховенства права. Це забезпечується, зокрема, відповідним обґрунтуванням обраного рішення в процесуальному документі суду тощо [5].

Вважаємо, що таке положення потребує нормативного втілення і не лише у кримінальному процесуальному законодавстві.

Зазначимо, що в Україні не проведено жодного дослідження впливу суддівського розсуду на функціонування судової та правової систем, що унеможливує становлення місця діяльності цих систем та його розуміння як гаранта реалізації незалежності та об'єктивності судових рішень.

Поняття «судова дискреція» має лише формальне вираження та не містить процедуру формування судового розсуду. Важливо побудувати такий процедурний комплекс, в якому суддя (суд), не порушуючи прав та законних інтересів людини як найвищої соціальної цінності, дотримуватися фундаментального принципу, що є основою у здійсненні судової діяльності – верховенства права.

Отже, оцінка доказів та розсуд, які встановлюються особистісним критерієм, через визначення цінностей, переконань та поглядів суддів має бути більш досліджена законодавцями, науковцями, теоретиками та, навіть, із залученням психологів як спеціалістів, для ефективної діяльності судів. Недооцінка процедури та важливості дискреційних повноважень може призвести до дискредитації судової влади та верховенства права.

Список використаних джерел:

1. Про незалежність судової влади : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 13.06.07 №8 [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/v0008700-07>

2. Книга Пам'яті України «непомітно» вибачилася перед Євгенією Бардяк за крадіжку текстів про героїв Небесної Сотні [Електронний ресурс] // Веб-сайт Тримай «Kurs». – Режим доступу до ресурсу : https://kurs.if.ua/news/prosvityanka_yevgeniya_bardyak_vidstoyala_avtorske_pravo_na_vkradeni_teksty_pro_geroiv_nebesnoi_sotni_62498.html

3. Вирок Івано-Франківського міського суду Івано-Франківської області від 29.01.18 року по справі №344/6976/16-ц [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр судових рішень : [веб-сайт]. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/71966127>

4. Закурін М. К. Дискреція – дія на власний розсуд. Поняття та прояв / М. К. Закурін // Вісн. госп. судочинства. – 2009. – № 4. – С. 19.

5. Постанова Касаційного кримінального суду Верховного Суду від 01.02.18 року по справі № 634/609/15-к. [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр судових рішень : – Режим доступу до ресурсу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/72009792>

Науковий керівник: к. ю. н., доцент О. С. Парамонова

КОМПАРАТИВНИЙ АНАЛІЗ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ В ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇНАХ

Б. В. Іржавський

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

Потреби сьогодення вимагають інтеграції до сучасного світового політичного і економічного простору. Україна, спрямовуючи зусилля та прагнучи бути державою з ринковою економікою, стикається з проблемами, пов'язаними з кризовими явищами, що притаманні країнам, які функціонують у рамках ринкової моделі розвитку. Ці